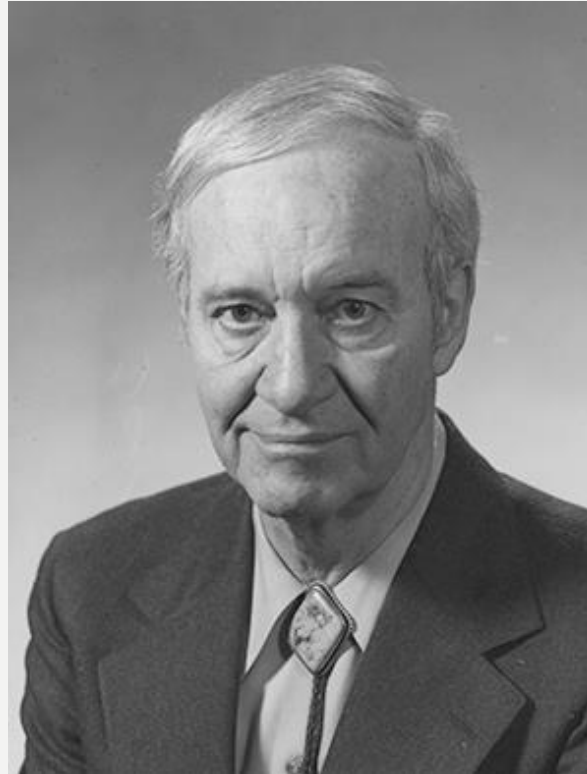


Η ανδραγωγική του Malcolm Knowles,



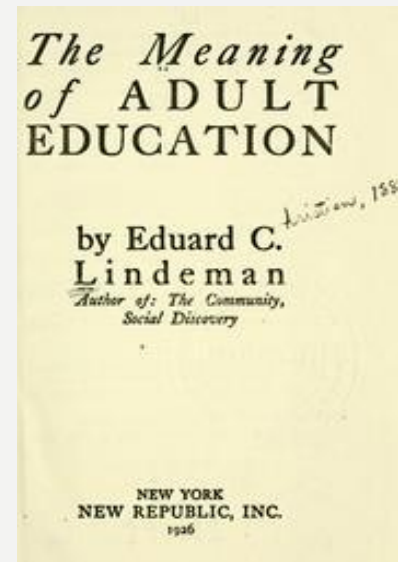
Δρ. Γιώργος Α. Κουλαουζίδης
Επίκουρος Καθηγητής, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Malcolm Knowles (1913-1977)

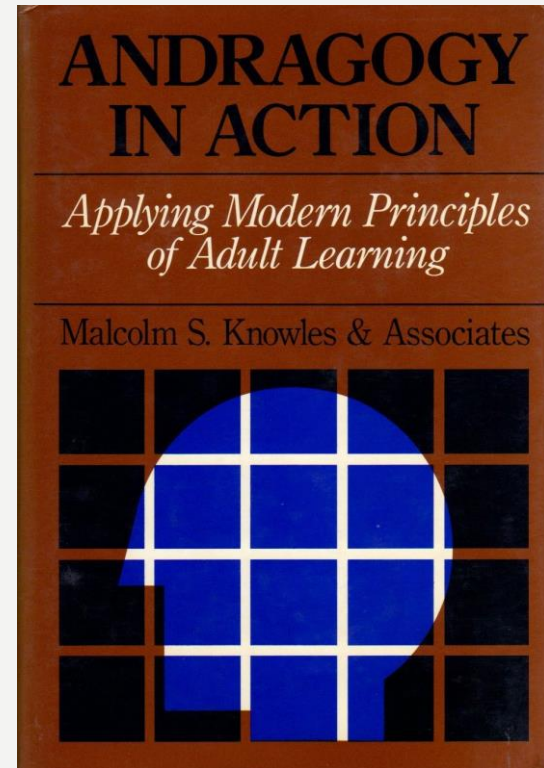


Knowles, M. Holton, E. & Swanson, P. (2011). Ο ενήλικας μαθητής.
(μετάφραση: Άννα Χατζηπαναγιωτίδη, Θανάσης Αθανασίου).
Θεσσαλονίκη: University Studio Press

- Το 1926 ο **Eduard Lindeman** εκδίδει το βιβλίο **The Meaning of Adult Education**. Αυτό το βιβλίο θεωρείται ότι σηματοδότησε την καθιέρωση της εκπαίδευσης ενηλίκων ως ένα ξεχωριστό επιστημονικό πεδίο πρακτικής.
- Μετά από αυτό οι εκπαιδευτές ενηλίκων αναζητούσαν μια μοναδική θεωρία που θα εδραίωνε το πεδίο τους ως επιστήμη.

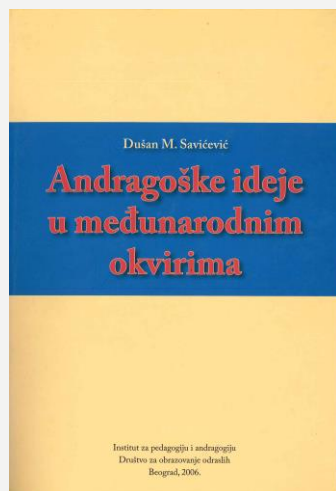


- Στην Ευρώπη ο όρος ανδραγωγική ήταν ήδη γνωστός και τον χρησιμοποιούσαν από τη δεκαετία του 1950 για να περιγράψουν το πεδίο.
- Ωστόσο η Ανδραγωγική άρχισε να κερδίζει έδαφος στη βιβλιογραφία της εκπαίδευσης ενηλίκων αφότου ο **Malcolm Knowles** άρχισε να τη χρησιμοποιεί το 1967.



- Ο ίδιος ο Knowles αναφέρει:

... το 1967 βίωσα μια εμπειρία που με βοήθησε να βάλω τη σκέψη μου σε μια σειρά. Ένας Γιουγκοσλάβος εκπαιδευτής ενηλίκων, ο **Dusan Savicevic** (καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου) συμμετείχε σε ένα θερινό σεμινάριο που συντόνιζα στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης. Στο τέλος του σεμιναρίου με πλησίασε με μάτια που γυάλιζαν από ενθουσιασμό και μου είπε «Malcolm, αυτό που διδάσκεις ως θεωρία και πρακτική είναι η ανδραγωγική!». Του απάντησα «Ποια-αγωγική;» επειδή δεν είχα ποτέ ακούσει τον όρο ξανά. Μου εξήγησε τον όρο ο οποίος είχε επινοηθεί από έναν Γερμανό δάσκαλο, τον Alexander Kapp, το 1833.



Έτσι διατύπωσε έναν αρχικό ορισμό
για τη νέα αυτή προσέγγιση

**Ανδραγωγική είναι η τέχνη και η
επιστήμη που βοηθά τους ενηλίκους
να μαθαίνουν, σε αντίθεση με την
παιδαγωγική επιστήμη και τέχνη
που αφορά μόνο στα παιδιά.**

Οι πέντε (5) παραδοχές (τα θεμέλια) της ανδραγωγικής

1. **Αυτοαντίληψη**: Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι μπορούν να κατευθύνουν το δικό τους μαθησιακό σχέδιο. (αυτοδιαχείριση της μάθησης)
2. **Εμπειρία**: Οι ενήλικοι φέρνουν στην εκπαίδευση ένα μεγάλο απόθεμα εμπειρίας και γνώσης. Ο ενήλικος εκπαιδευόμενος δεν είναι ένα «κενό δοχείο».
3. **Ετοιμότητα για μάθηση**: Οι ενήλικοι είναι εγγενώς έτοιμοι να μάθουν πράγματα που μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα και να έχουν αποτέλεσμα στη ζωή τους.

Οι παραδοχές της ανδραγωγικής

4. Κίνητρα: Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν για συγκεκριμένο λόγο, και έχουν εσωτερικά κίνητρα για μάθηση. Κινητοποιούνται από μια εσωτερική πηγή και αίσθηση ανάγκης για μάθηση.
5. Προσανατολισμός της μάθησης: Η μάθηση στην ενηλικιότητα πρέπει να είναι προσανατολισμένη προς συγκεκριμένα προβλήματα και όχι σε γενικά γνωστικά αντικείμενα.

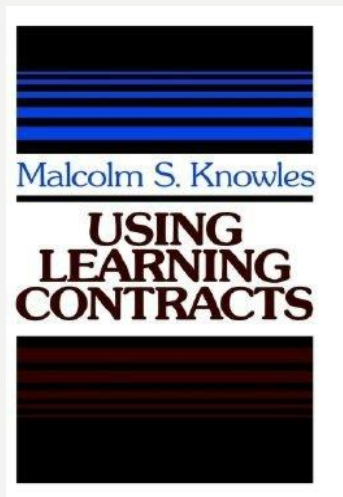
Νέος όρος: η αυτοδιαχειριζόμενη μάθηση!!

Αυτοδιαχειριζόμενη μάθηση είναι η διεργασία κατά την οποία τα άτομα αναλαμβάνουν πρωτοβουλία για τη διάγνωση των εκπαιδευτικών αναγκών τους, το σχεδιασμό της μαθησιακής διαδικασίας, τον εντοπισμό της πηγής μάθησης και την αξιολόγηση της μάθησης τους



Μαθησιακό συμβόλαιο: η βασική πρακτική της ανδραγωγικής

Οι παραδοχές της ανδραγωγικής (αυτοαντίληψη, εμπειρία, ετοιμότητα για μάθηση, προσανατολισμός μάθησης, κίνητρα) υποστηρίζουν την πρακτική του μαθησιακού συμβολαίου και σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά της ενηλικιότητας των ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και γενικά σε δραστηριότητες «δια βίου μάθησης»



Τι εννοούμε με τη φράση «μαθησιακό συμβόλαιο»;

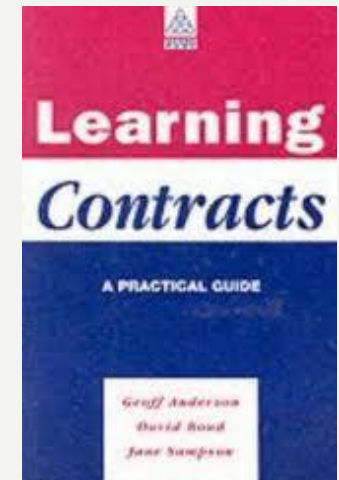
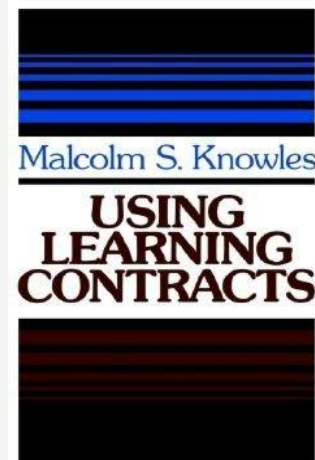
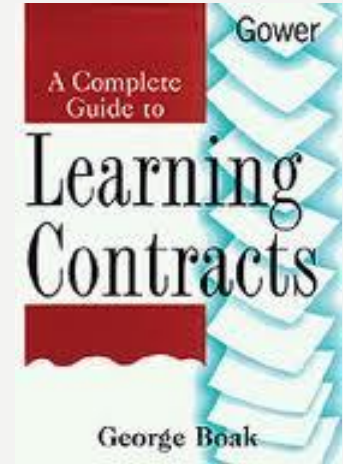
Το μαθησιακό συμβόλαιο είναι ένα είδος συμφωνίας (συνήθως γραπτή και σύντομη) μεταξύ ενός εκπαιδευτή ενηλίκων και ενός εκπαιδευόμενου. Στο μαθησιακό συμβόλαιο περιγράφονται τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα τα οποία πρόκειται να επιτευχθούν κατά τη διάρκεια μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς και ο τρόπος αξιολόγησής τους. Δηλαδή περιέχονται απαντήσεις στα ερωτήματα:

- Τί πρόκειται να μάθουν οι εκπαιδευόμενοι;
- Πώς θα επιτευχθεί η μάθηση;
- Πώς θα αξιολογηθεί η μάθηση;

Μέσω των μαθησιακών συμβολαίων οι εκπαιδευόμενοι γίνονται συνυπεύθυνοι για τη μάθησή τους.

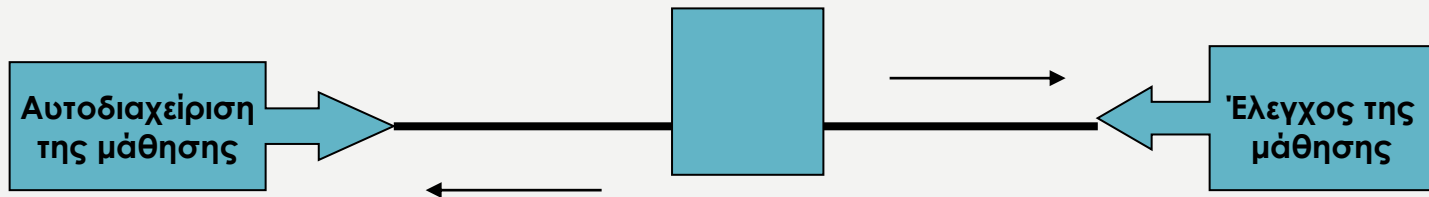
Πως διαμορφώνεται ένα μαθησιακό συμβόλαιο;

- Ο σχεδιασμός ενός μαθησιακού συμβολαίου είναι μια **συμμετοχική διεργασία**.
- Ο καλύτερος τρόπος για να συνταχθεί ένα μαθησιακό συμβόλαιο είναι μέσω της ανάπτυξης **διαλόγου** μεταξύ του εκπαιδευτή και των εκπαιδευόμενων.
- Το θέμα της συζήτησης είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα και ο τρόπος επίτευξής και αξιολόγησής τους.



Τύποι μαθησιακών συμβολαίων

Ο τρόπος δημιουργίας ενός μαθησιακού συμβολαίου είναι δυνατό να τοποθετηθεί οπουδήποτε στο συνεχές διάστημα που στη μια πλευρά του βρίσκεται η πλήρης αυτοδιαχείριση της μάθησης (self-directed learning) από τον εκπαιδευόμενο και στο άλλο ο πλήρης έλεγχος της μάθησης από τον εκπαιδευτή.



Στην περίπτωση της πλήρους αυτοδιαχείρισης, ο εκπαιδευόμενος συντάσσει όλο το συμβόλαιο μόνος του και κατόπιν διαπραγματεύεται τους όρους του με τον εκπαιδευτή. Στην αντίθετη πλευρά το συμβόλαιο είναι προαποφασισμένο από τον εκπαιδευτή ή τον εκπαιδευτικό φορέα.

Περιεχόμενο του συμβολαίου

Όπως είδαμε το περιεχόμενο του μαθησιακού συμβολαίου πρέπει να είναι σχετικά σύντομο και συγκεκριμένο. Ανάλογα με την προσέγγιση της δημιουργίας (σύνταξης) του γίνονται και τα σχετικά βήματα για τη δόμησή του.

Οι βασικοί άξονες είναι:

- Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- Ο τρόπος ή οι τρόποι επίτευξης της μάθησης
- Η αξιολόγηση συμπεριλαμβανόμενου του τρόπου ή των τρόπων που είναι δυνατό να δημιουργηθούν τεκμήρια αξιολόγησης

Στη συνέχεια θα δούμε λίγο πιο αναλυτικά αυτούς τους άξονες

Μαθησιακά αποτελέσματα

- Στην περίπτωση που ο έλεγχος της μάθησης βρίσκεται στην αποκλειστική ευθύνη του φορέα ή του εκπαιδευτή, τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν προαποφασιστεί και οι στόχοι (σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων) έχουν εκ των προτέρων προσδιοριστεί. Στη συνέχεια αυτοί οι στόχοι γίνονται αντικείμενο συζήτησης (η βάση) για το μαθησιακό συμβόλαιο.
- Στην περίπτωση της αυτοδιαχείρισης της μάθησης, οι εκπαιδευόμενοι προσδιορίζουν τους στόχους και αυτοί οι στόχοι μετά γίνονται αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τον εκπαιδευτή.
- Σε κάθε περίπτωση πριν την «υπογραφή» του συμβολαίου θα πρέπει να υπάρξει συμφωνία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενων.

Επίτευξη των μαθησιακών στόχων

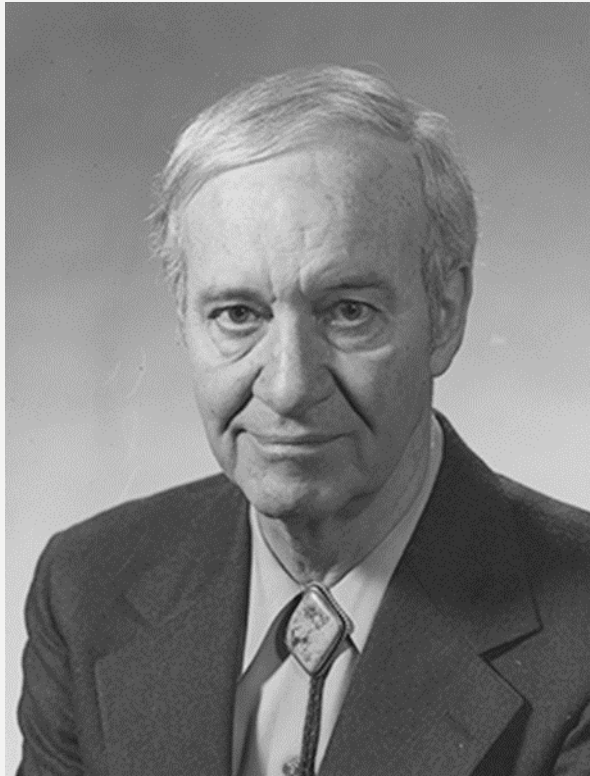
- Αυτό το τμήμα του συμβολαίου μπορεί να περιλαμβάνει την παραπομπή σε συγκεκριμένα βιβλία, άρθρα, μελέτες περίπτωσης, ιστοσελίδες, κ.λπ.
- Επίσης μπορεί να προτείνετε συναντήσεις με άλλους εκπαιδευόμενους, με επαγγελματίες του πεδίου ή ακόμη και την παρακολούθηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Είναι σημαντικό να προτείνουν και οι εκπαιδευόμενοι τρόπους επίτευξης των συμφωνηθέντων στόχων.

Τεκμήρια αξιολόγησης

- Η ενθάρρυνση παραγωγής υλικού μέσα από διεργασίες κριτικού στοχασμού πάνω σε ζητήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο και το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι μια αποτελεσματική στρατηγική. Το υλικό αυτό μπορεί να αποτελέσει τεκμήριο μάθησης αν και εφόσον εμβαθύνει στο γνωστικό περιεχόμενο και αναλύει τις παραδοχές των εκπαιδευόμενων.
- Προφανώς τα κλασσικά τεκμήρια είναι επίσης αποδεκτά (π.χ. οι παρουσιάσεις, οι μελέτες περίπτωσης, η επίλυση ενός προβλήματος, η εκτέλεση ενός project, ή για παράδειγμα οι μικροδιδασκαλίες όταν πρόκειται για εκπαίδευση εκπαιδευτών).
- Είναι αυτονόητο ότι οι εκπαιδευόμενοι και ο εκπαιδευτής πρέπει να συμφωνήσουν για τα τεκμήρια αξιολόγησης.

Αξιολόγηση των τεκμηρίων

- Τα τεκμήρια μάθησης αξιολογούνται είτε ανεπίσημα είτε επίσημα (όταν πρόκειται να ακολουθήσει πιστοποίηση).
- Τα σαφώς προσδιορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα βοηθούν στην αξιολόγηση. Γι' αυτό καλό είναι τα αποτελέσματα να είναι μετρήσιμα.
- Ένα μαθησιακό συμβόλαιο πρέπει επίσης να αναφέρει **ποιος θα πραγματοποιήσει την αξιολόγηση** και επίσης για να είναι δημιουργική η διαδικασία θα πρέπει στην αξιολόγηση να **εμπλακούν και οι εκπαιδευόμενοι**.



«Πιθανόν το πιο συντριπτικό
κτύπημα σε κάθε
αυτοπροσδιορισμένο άτομο
είναι η πράξη ενός άλλου ατόμου
που το βαθμολογεί. Αυτό δεν
αποτελεί αξιολόγηση με
εκπαιδευτικούς όρους.
Στην πραγματικότητα δεν έχει
να κάνει με μάθηση.
Είναι αντι-μάθηση... Η
αξιολόγηση σύμφωνα με την
ανδραγωγική είναι στην
πραγματικότητα μια επανάληψη
της αυτοδιάγνωσης»

(1968)

Παραδείγματα

STUDENT LEARNING CONTRACT

Student Name: _____ Date: _____ 2001

Course Title: German 2 _____ Number of Credits: 5/year
(Complete 1 (one) Student Learning Contract for each credit assignment)

I. My Initial Learning Plan Meeting with Christine Kolstoe dated _____ is a contract for learning to be evaluated for high school credit which will be completed by Christine Kolstoe, Cyberschool German Teacher. When I have achieved my learning goals my contract will be complete.

II. Student Responsibilities

A. My Academic Goal is... to use German to discuss given topics and increase my vocabulary and ability to communicate in German. My commitment will consist of the following components:

1. Attend the two classes Tuesdays and Thursdays 11:30 to 12:30 PM.
2. Do necessary research on given topics so that I can participate in each class.

B. I will complete the following investigations and activities using a variety of resources to accomplish my learning goal. The journey of my learning will be recorded through the use of a log, journal or portfolio. My learning will be represented by a portfolio of my notes for conversational topics, and a project on travel to Germany with appropriate supporting documents and internet research. I will participate in optional activities and write a synopsis of my learning. Optional activities can include cultural events, alternate learning sites, using the German class Community site to take virtual field trips and/or prepare various ethnic recipes.

I. Parent /Mentor Responsibilities

- A. I will support my student's learning with knowledge /resources in the identified subject area.
- B. I will oversee my student's progress from documented work.

Student	Date	Parent	Date

Mentor	Date	SLP Coord /Subject Specialist	Date

Checklist of completed Learning Plan components:

- | | |
|--|------------------------------------|
| A. _____ Student Learning Journal | C. _____ Student Self-Evaluation |
| B. _____ Project, Performance, or Presentation | D. _____ Parent/Mentor Reflections |



The Evergreen State College - Olympia, Washington 98505

INDIVIDUAL LEARNING CONTRACT

				Qtr Credit Hrs	
A00223810	Moore	Janis	A	Fall	
Student ID Number	Last Name	First	Initial	Wtr	8
20477	Janet Ott			Spr	
Sponsor no.	Sponsor			Smr	
Research on Hearing Loss Accommodations	1/08/2007	03/16/2007		Total	8
Short Title	Beginning Date	Expected Completion		Class Standing	Junior
Anne Ellsworth					
Subcontractor(s) and Titles					

Learning Objectives:
Learn about brain function related to speech recognition and sensory overload, and training to overcome these obstacles. Learn about nutrition and medications that affect hearing. Learn about situations where hard-of-hearing people need accommodation, and what would assist them in requesting accommodation and enabling communication.

Related academic preparation and work experience:
One ASL class at SPSCC (5 credits), workshops at two HLAA (SHHH) conventions. Also reading and research before, during and after ASL course. Evergreen: Individual Learning Contract Fall, 2006 (4 credits); hearing loss research for Writing for Change, Fall 2006 (4 credits). Attended workshops on ADA compliance, dementia and hearing loss, and consumer protection for hearing aid purchase.

- Activities under this contract: Weekly classroom component? ☐ Yes ☒ No
- I. I will research diet and nutrition, cognitive and brain function loss and retraining as they apply to hearing loss. My research will encompass multiple resources, including health and disability accommodation professionals, to be identified at the culmination of the ILC.
 - II. I will keep a journal of my research and interviews – collecting statistics, facts and information with references for future citations. Ongoing communication with Faculty, topical reaction / reflection / integration papers and mini reports will suffice until the final project is complete. I will write a final paper about what I have learned.
 - III. I will email my Sponsor and Subcontractor weekly to update progress. I will meet with my Subcontractor every two weeks and my Sponsor at least twice during the quarter.
 - IV. I will prepare a hard-of-hearing "survival" / support kit.

Support by the Sponsor and Subcontractor(s):

My faculty will assist me in locating reliable sources for my research. Both my faculty Sponsor and Subcontractor will give me feedback on progress and be available for troubleshooting, brainstorming and shared discoveries.

Procedures for evaluating completed contract:

I will write a self evaluation, forward it to my Sponsor and Subcontractor by March 12, and submit it to Records & Registration at the end of the quarter. My Sponsor and Subcontractor will write an evaluation of my work for this contract and I will meet with my Sponsor for final evaluation conference.

- ☐ Yes ☒ No Does this contract require the use of special resources, facilities and equipment, or carry special legal implications including compliance with the policy on "Human Subjects Review"? (If yes, attach clearances.)
- ☐ Yes ☒ No Does this contract involve foreign travel? (If yes, attach liability waiver.)

Student signature <i>Janet Ott</i>	Date <i>1/10/07</i>	Sponsor signature <i>Janet Ott</i>	Date <i>10 Jan '07</i>
Signature(s) of Subcontractor <i>Anne M. Ellsworth</i>	Date <i>1/10/07</i>		

Μερικές συμβουλές για όσους θέλουν να εφαρμόσουν το μαθησιακό συμβόλαιο

- Στην φράση «μαθησιακό συμβόλαιο» το σημαντικό είναι ο επιθετικός προσδιορισμός «μαθησιακό».
- Σκοπός μας είναι να εμπλέξουμε τους εκπαιδευόμενους στη διαδικασία σύνταξης του συμβολαίου για να ενισχύσουμε την έμφυτη δυνατότητα που έχουν (ως ενήλικοι) για αυτοδιαχείριση της μάθησης τους.
- Τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να είναι ρεαλιστικά και εφικτά σε σχέση με τα χρονικά περιθώρια που υπάρχουν.
- Η διαδικασία σύνταξης του συμβολαίου είναι δημιουργική και ευχάριστη. Ωστόσο, οι εκπαιδευόμενοι χρειάζονται υποστήριξη (όχι καθοδήγηση). Πρέπει να είμαστε κοντά τους.
- Η ίδια η διαδικασία σύνταξης είναι μια καλή ευκαιρία για κριτικό στοχασμό.
- Η διαδικασία σύνταξης ενός συμβολαίου μάθησης είναι μια καλή αφορμή για ομαδική εργασία.